Міністерство освіти і науки України
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова

Природничий факультет

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ПРИРОДНИЧИХ НАУК»

15-16 квітня 2025 р.

Київ 2025 р.

УДК: 378:5(082)

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми підготовки фахівців природничих наук», 15-16 квітня 2025 року. Київ: Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2025. 290 с.

Укладачі збірника матеріалів конференції:

Вікторія ЛАВРІНЕНКО – доцент, кандидат біологічних наук УДУ імені Михайла Драгоманова.

Мирослава ПІВЕНЬ – студентка 3-го курсу спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціальності 014.07 Географія, голова НТСА Природничого факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів та посилань несуть автори матеріалів доповідей.

Збірник матеріалів науково-практичної конференції «Актуальні проблеми підготовки фахівців природничих наук» об'єднує тези доповідей науковців, викладачів, аспірантів і студентів, присвячених сучасним викликам і перспективам підготовки кадрів у галузях біології, хімії, географії, екології та суміжних наук. У публікаціях розглядаються інноваційні педагогічні технології, модернізація змісту природничої освіти, формування професійної компетентності майбутніх фахівців, інтеграція науки і практики у навчальному процесі. Збірник буде корисним для науковців, педагогічних працівників, методистів та усіх, хто зацікавлений у розвитку природничої освіти в умовах сучасних освітніх трансформацій.

© Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2025

Японська діаспора відіграє суттєву роль в економіці приймаючих країн. Проте важливу роль вони можуть відігравати і в економіці Японії, а тому уряд країни повинен звернути увагу на створення умов для їх повернення на батьківщину. Однак поступово стає очевидним той факт, що можливості залучати ніккеїв до Японії в тому ж обсязі, що й раніше, обмежені як їх кількістю, що залишилася, так і зростанням привабливості країн їх нинішнього проживання. У зв'язку з цим перед Японією нині стоїть проблема не тільки залучення ніккеїв, яка могла б бути частково вирішена розширенням закону про міграцію на більш пізні покоління (тобто на четверте та п'яте покоління), а й пошуку їм відповідної альтернативи.

Список використаних джерел

1. Annual Report of Statistics on Japanese Nationals Overseas. Ministry of Foreign Affairs of Japan. URL: https://www.mofa.go.jp/mofaj/toko/tokei/hojin/index.html
2. Fujimoto, Y. (2020). Nikkei Communities in Latin America: Historical and Contemporary Perspectives. Journal of Japanese Studies, 46(2), 321–345. URL: https://www.jstor.org/stable/26926345
3. The National Institute of Population and Social Security Research (IPSS). Population Statistics of Japan 2023. URL: https://www.ipss.go.jp/p-info/e/psj2023/PSJ2023.asp
4. Tsuda, T. (2016). Japanese American Ethnicity: In Search of Heritage and Homeland Across Generations. New York University Press. URL: https://nyupress.org/9781479821785/
5. World Bank. (2022). Migration and Development Brief 36: Japan and the Nikkei Workforce. URL: https://www.worldbank.org/en/topic/migrationremittancesdiasporaissues
6. World Migration Report 2024. International Organization for Migration (IOM). URL: https://worldmigrationreport.iom.int/msite/wmr-2024-interactive/

ЛЕСОВІ ПОРОДИ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Ткаченко Т.І.,
доцент, канд. геогр. наук,
todria@ukr.net
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Анотація: Дослідження та вивчення текстур осадових порід, і четвертинних відкладів зокрема, на сучасному етапі розвитку, допомагає з’ясувати особливості умов осадконакопичення, а саме тип процесу, його швидкість та динамічність. Як відомо, шаруватість осадової товщі лесових порід є результатом зміни умов осадконакопичення. Разом зі структурою відкладів (гранулометричного складу, відсортованості) текстури мають високу інформативність для визначення походження відкладів та встановлення їх конкретного генетичного типу.

Ключові слова: лесові породи, Україна, осадові породи, льодовикова епоха, природні умови, форми рельєфу, геоморфологія

Незважаючи на багаторічні геоморфологічні та палеогеографічні дослідження теренів України, і сьогодні маємо більше запитань, аніж відповідей

щодо ґенезису, віку та розвитку рельєфу території України. До проблемних належать питання етапності, тривалості та інтенсивності розвитку еолових процесів.

Лесові породи, в межах території України, займають близько 75%, вони покривають усі межиріччя, а також прадавні тераси в лісостеповій і степовій зонах України. У складі цих порід розрізняють леси та лесовидні суглинки (відклади). Леси – пухкі, пилувато-суглинкові або пилувато-глинисті породи палевого, світло-палевого, палево-жовтого або темно-бурого кольору [1].

За гранулометричним складом найлегші леси знаходяться на Поліссі і більшій частині Лісостепу, а на південь і схід відклади стають важчими. Тому за останніми даними відомо, що найбільш важкий склад лесів у степовій частині Криму та на Приазовській височині.

Потужність лесів змінюється від 1-2 до 25-30 м, причому вона більша на пласких ділянках рівнин і менша – на підвищених територіях рельєфу. Леси, як правило, «підстилаються» переважно пісками, карбонатними породами та глинами. Вони характеризуються високою пористістю (45-50%), карбонатністю (10-15%), у Степовій зоні мають у своєму складі гіпс та легкорозчинні солі. Кількість останніх збільшується на південь до Приморських територій, що зумовлює, в межах відповідних територій, засолення та осолонцювання ґрунтів. Крім того, леси добре розмиваються, тому в районах їх поширення швидко утворюються яри та провалля з майже прямовисними схилами.

Лесовидні породи за зовнішніми ознаками та багатьма важливими в агрономічному відношенні властивостями (пухкість, карбонатність) подібні до типових лесів, проте основною їх відмінністю є шаруватість, наявність невеликих прошарків гальки, прісноводних мушлів та піску, а також неабиякий впдив відіграє особливість текстури тобто текстурність.

Текстури прийнято поділяти на дві основні групи: внутрішньопластові та текстури поверхонь напластування. І перші, і другі можуть мати біогенне та абіогенне походження. Для з’ясування епігенетичних особливостей четвертинних відкладів найбільшого значення набувають внутрішньопластові структури, серед яких найбільш інформативними є шаруваті та деформаційні [2].

Шаруватість є ознакою зміни умов осадконакопичення і виникає внаслідок періодичного надходження мінеральної речовини або постійного її надходження, але різної якості. Для вироблення навичок розпізнавання різних текстур осадових порід необхідно розглянути будову шаруватої товщі та різні елементи шаруватості: шарочок, серія шарочків, серійний шов, шар, шаровий шов. Шар може бути сформований як одноманітною товщею відкладів, так і серією шарочків. Так, на від’ємних елементах рельєфу зустрічаються оглеєні лесовидні породи. їх утворення пов’язане із сезонним поверхневим перезволоженням. Від неоглеєних лесовидних порід вони відрізняються сизувато-зеленими плямами, злитістю та більш важчим гранулометричним складом [3].

В Україні невелику площу (близько 1,6% території) як ґрунтоутворюючі породи займають глини різного походження: червоно-бурі, строкаті, балтські, тортонські, майкопські, сарматські, карбонові та пермо-тріасові [3].

Вивчення різноманітних характеристик відкладів входить до процедури морфолітогенетичного аналізу, метою якого є з'ясування умов середовища осадконакопичення, що відображаються у будові осадової товщі та рельєфі земної поверхні. Діагностичними ознаками четвертинних відкладів є такі їх особливості, які дозволяють швидко і впевнено визначити їх генезис. Встановлення генетичних типів четвертинних відкладів здійснюється за аналізом комплексу ознак і проводиться в польових умовах під час документації відслонень гірських порід. Діагностуючи четвертинні відклади, встановлюють наступні ознаки: особливості структури (гранулометричний склад та відсортованість матеріалу, форму уламків та їх обкатаність) та текстури відкладів, їх колір, речовинний склад, вміст органічних решток, форму осадових тіл, тип залягання та співвідношення із формами рельєфу земної поверхні. Враховується також взаєморозташування різних генетичних типів відкладів та їх окремих фацій [3].

У степовій зоні, в районах з розвиненим водно-ерозійним типом рельєфу, на схилах балок, де лесовидні породи змиті, виступають червоно-бурі глини. Вони карбонатні, іноді засолені водорозчинними солями, мають виражену призматичну структуру. Строкаті глини залягають під червоно-бурими, як ґрунтотворні породи вони трапляються на схилах. Мають строкате забарвлення – на сірому фоні оливкові, іноді бурі плями, а місцями у них зустрічаються піщані прошарки.

На схилах Середнього Придністров'я ґрунтоутворення має розвиток на балтських глинах. Забарвлення їх сіре або жовтувато-сіре із зеленуватим відтінком. Вони важкі за гранулометричним складом, характеризуються злитістю, практично водонепроникні. В товщі їх трапляються прошарки карпатської гальки. Тортонські глини за властивостями близькі до балтських, однак менше містять карпатської гальки. Поширені в Чернівецькій області [4].

Майкопські (морські) глини сірого або темно-сірого кольору, важкі за гранулометричним складом, дуже щільні, мають тонку шаруватість, засолені водорозчинними солями та гіпсом. Поширені на Керченському півострові. Сарматські глини сірого та зеленого кольору, за властивостями наближаються до майкопських. Поширені переважно в степовій частині Криму.

Отже, попри всі дискусії щодо ґенезису, віку та розвитку рельєфу території України, рельєф – це складне, об'ємне, часто уречовинене утворення, проявом і можливістю пізнання якого є деформована в трьохмірному просторі земна поверхня, а рельєф Землі це один з елементів системно організованого земного простору, складна, ієрархічно побудована, планетарна матеріальна система Землі.

Список використаних джерел

1. Стецюк В.В., & Ковальчук І.П. Основи геоморфології.К.: Вища школа, 2005. 31-35.
2. Стецюк В.В., Рудько Г.І., & Ткаченко Т.І. Екологічна геоморфологія України: навч. посібник.К.: Видавничий Дім «Слово».2010.
3. Стецюк В., & Ткаченко, Т. Екологічна геоморфологія України (теорія і практика регіональної екологічної геоморфології). К.: Стафед-2. 2004.
4. https://nrfu.org.ua/news/istoriyi-z-lodovykovogo-periodu/

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕКСКУРСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТУРЕЧЧИНИ ТА ГРЕЦІЇ

Феденко К.Р.,
студентка 4 курсу
спеціальності 242 Туризм
2003.klichyk.kristina@gmail.com
Науковий керівник:
Ткаченко Т.І.,
кандидат географічних наук, доцент
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Анотація: В роботі проведено порівняльний аналіз екскурсійного потенціалу Туреччини та Греції, як провідних туристичних дестинацій Середземноморського регіону. Висвітлено особливості розвитку екскурсійної діяльності обох країн. Розглянуто особливості формування національного туристичного продукту, використання цифрових технологій та нематеріальної культурної спадщини. Визначено перспективи у контексті сталого туризму та міждержавної співпраці.

Ключові слова: Екскурсійний потенціал, Туреччина, Греція, культурна спадщина, цифрові технології, тематичні маршрути.

Наразі, міжнародна туристична діяльність є однією з ключових складових світової економіки, забезпечуючи стабільний розвиток регіонів, створення нових робочих місць та культурний обмін між народами. Особливе місце у цій системі посідає екскурсійний туризм, який є не лише засобом пізнання культурної та історичної спадщини країн, а й ефективним інструментом формування позитивного іміджу дестинацій на міжнародному туристичному ринку. У цьому контексті Туреччина та Греція є прикладами країн із потужним екскурсійним потенціалом, який базується на багатовіковій історії, унікальних археологічних та природних об’єктах, а також сучасній інфраструктурі обслуговування.

Туреччина – країна з багатою історичною спадщиною, розташована на межі двох континентів − Європи та Азії. Її територія здавна була ареною взаємодії численних цивілізацій − хетів, греків, римлян, візантійців, османів. Саме тому країна має велику кількість археологічних і архітектурних пам’яток, що